

Hur ”språkar” vi i förskolan?

Förhållningssätt och arbetssätt

- Stöttning
- Produktion
- Rik interaktion
- Återkoppling
- Kontextrika sammanhang

BOTKYRKA
KOMMUN

”Hur språkar vi i förskolan” är framtagen utifrån **språknyckeln** som är ett övergripande dokument i Botkyrka Kommun.

Dokumentet är tänkt som ett stöd till förskolorna, där ett antal indikatorer tagits fram för ett språkutvecklande arbetssätt.

Ett önskvärt sätt att använda ” Hur språkar vi i förskolan?” är att varje förskola förtydligar dessa indikatorer/områden på ett konkret sätt såsom **Hur** gör vi detta? **På vilket sätt** genomför vi detta?

Dessa konkretiseringar kan sedan ligga som underlag för uppföljning och utvärdering i verksamheten i exempelvis kvalitetsdialoger och kvalitetsredovisningar.

STÖTTNING

Pedagogerna talar med barnen, inte till barnen

- ✚ Verksamheten organiseras så att barn och pedagoger vistas i små grupper under delar av dagen både inomhus och utomhus.
- ✚ Verksamheten organiseras så att observationer och dokumentationer kring nedanstående områden görs kontinuerligt och systematiskt. Dokumentationerna ligger som underlag för reflektion i arbetslaget för att utveckla den språkliga interaktionen mellan barn och vuxna.

Observationspunkter och möjliga frågeställningar

- Pedagogens placering i rummet i relation till barnen
- Pedagogens delaktighet i barnens lek
- Hur samtalar pedagogen med barnen?
- Hur bemöter/utmanar pedagogen barnens idéer och tankar?
- Servar pedagogen eller får barnen pröva själva?
- Hur ofta organiseras verksamheten i små grupper?
- Bjuder miljön in till att gruppera sig i små grupper?

Tillägnande av språket

- ✚ Pedagogerna använder ett rikt språk när de samtalar med barnen
- ✚ Varje vardagssituation blir en situation för språkutveckling
- ✚ Föremål och aktiviteter benämns i ord i stället för bara med ”det” och ”den”
- ✚ Pedagogerna strävar efter att ligga i den närmaste utvecklingszonen, ”snäppet över”.

PRODUKTION

Språkutrymme

- ✚ Barnen erbjuds nya upplevelser att samtala om
- ✚ Barn får tala och lyssna mycket
- ✚ Barnen organiseras i små grupper så att alla barn får möjlighet till att lyssna och få talutrymme.
- ✚ Sagoläsning och berättande har en stor plats i verksamheten
- ✚ Alla språkliga aktiviteter har fokus på intressant innehåll och inte på korrekthet

RIK INTERAKTION

Upplevelser

- ✚ Verksamheten organiseras så att ett tematiskt/projektinriktat arbetsätt möjliggörs. I ett tematiskt/projektinriktat arbetsätt ges barnen möjlighet att sätta in orden i meningsfulla sammanhang och utforska nya begrepp och ord.
- ✚ Barnen har ofta möjlighet till samtal med varandra i liten grupp

Genom pedagogisk dokumentation följs pedagogerna och barnen åt i sitt utforskande och lärande. Genom dokumentationen blir också den språkliga interaktionen synlig.

Begriplighet

- ✚ Situationsbundet språk, sätta ord på det som sker här och nu .
- ✚ Det lilla barnet kommunicerar med hela kroppen och behöver använda alla sinnen för att uttrycka sig.
- ✚ Bilden som språk

ÅTERKOPPLING

- ✚ Barnet möter tankeväckande genuina frågor
- ✚ Barnet ges tillräckligt med tid att formulera sig
- ✚ Barn får en chans att ”rätta” sig själv genom vuxnas följdfrågor
- ✚ Vuxna omformulerar och utvecklar det barnet säger

KONTEXTRIKA SAMMANHANG

- ✚ Miljön uppmuntrar användningen av de ”hundra språken” såsom skapande, dans, digital teknik, musik, konstruktion, naturvetenskap och teater.
- ✚ Miljön återspeglar barnens kulturella bakgrund
- ✚ Miljön utformas med en mångfald av material som inbjuder till spännande samtal
- ✚ Olika böcker har en framträdande plats i alla aktivitetsutrymmen i verksamheten, där boken blir en viktig inspiration till själva aktiviteten.
- ✚ Språkförståelsen förstärks genom bilder och konkret material
- ✚ Miljön utformas så att den är tydlig, självinstruerande, tillgänglig för barnen.
- ✚ Miljön utformas så att barn själva kan organisera sig i smågrupper i olika verkstadsliknande aktivitetsrum.

Modersmål

- ✚ Modersmålet är viktigt och används för att bygga broar mellan språken, där flerspråkiga pedagoger ses som en resurs i verksamheten.
- ✚ Pedagogen har kunskap om barnens bakgrund
- ✚ Flerspråkiga föräldrar har möjlighet att få information om verksamheten på sitt språk
- ✚ De flerspråkiga pedagogerna utvecklar material på sitt språk (böcker, spel, sångkort, sagoband, skyltar...)
- ✚ Det finns böcker på många olika språk på förskolan
- ✚ Flerspråkig pedagog finns tillgänglig vid föräldrasamtal vid behov
- ✚ Pedagogen har ett språkutvecklingssamtal vid inskolningen, där *språkdomänanalysen** ligger som ett underlag. Språkdomänanalysens syfte är att se var, när och med vem barnet använder sina språk och hur barnets språkanvändning förändras över tid. Analysen kan sedan ligga som underlag för ett gemensamt ansvarstagande mellan förskola och föräldrar, så att barnen utvecklar ett rikt språk på svenska och på sitt modersmål.

* Skolverkets referensmaterial ” Flerspråkighet i förskolan” , sid 85

Vi människor skulle inte kunna använda oss av ord om vi inte först hade fått använda våra kroppar för att kommunicera.

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA. Besöksadress: Munkhättevägen 45, Tumba.
Tel 08-530 610 00 Fax 08-530 614 30 E-post: kommun@botkyrka.se www.botkyrka.se